

Antwerpen Waterproef – Workshop 9 november 2015

Coolspots

Door Wim Collet (tuin- en landschapsarchitect, Kubiekeruimte vzw)

Begeleiding Luk Vanmaele (stedenbouwkundige, Kubiekeruimte vzw).

1. Inleiding

De intussen reeds gekende problematiek is de opwarming van het klimaat waarbij zich vooral in het stedelijk gebied probleemzones bevinden (cf. hittekaart Antwerpen), plaatsen waar op een warme zomeravond de temperatuur 8° hoger kan zijn dan in de landelijke stadsrand.

In deze workshop gaan we op zoek naar plaatsen die interessant zijn om klimatologische oases of 'coolspots' te ontwikkelen in de huidige stadswoestijn.

Welke plaatsen (straten, pleinen of semipublieke ruimten) komen hiervoor in aanmerking en hoe pakken we dat aan? Aan de hand van inspirerende voorbeelden zoeken we naar concrete oplossingen voor Antwerpen. We kijken uit naar haalbare, creatieve, eenvoudige maatregelen die reeds een wereld van verschil zouden kunnen uitmaken.

2. Aanpak

We zoeken samen naar antwoorden op:

- concrete klimaatvragen op wijkniveau zoals temperatuur, luchtvochtigheid, waterinfiltratie, groenvormen, hoe we met onze bodem omgaan...
- vragen waar de deelnemers mee zitten in relatie tot coolspots, vragen vanuit de problematiek klimaat-water.

Wim Collet start met de presentatie van een aantal inspirerende beelden op verschillende plaatsen in Europa die ons aan het denken moeten zetten. Dit konden zowel positieve als negatieve voorbeelden zijn.

Hierop aansluitend engageren we de deelnemers tot kritische reflectie.

De inspirerende beelden in de presentatie bestaan uit o.a.:

- voorbeelden hoe je met klimplanten, geveltuintjes en bomen kan omgaan in de stedelijke omgeving (vb. in Arnhem, Freiburg, Brasschaat, Hamburg)
- het semipubliek maken van nu vaak weinig gebruikte binnenruimtes die veel sterker kunnen vergroend worden (vb. in Arnhem)
- mogelijkheden met waterdoorlatende, groenere verhardingen (vb. Berlijn, Hannover)
- speelse integratie van water in het straatbeeld + oevervegetatie (vb. Freiburg, Basel, Leuven, Mechelen, Nantes)
- groendaken en gelaagde beplanting (Heerlen, Hannover, Nantes, Antwerpen)...

Deze beelden trekken de discussie open. Samen spuien we ideeën die tastbaar kunnen gemaakt worden. Dus reflectie + inhoudelijk versterken want samen weten we meer.

We streven naar een bewustwording van het belang van en de mogelijkheden tot klimaatadaptatie in je onmiddellijke omgeving. De deelnemers krijgen de boodschap mee dat je:

- zelf ook het verschil kan maken
- dat je een team kan versterken of als vrijwilliger in een plaatselijk engagement
- een idee kan versterken vanuit netwerken...

De headliners die uit deze discussie voortkomen worden samengevat in de conclusies.

3. Bespreking en conclusies

- Meer groen en water in de stad.
- Combineren met stadslandbouw (eetbaar stadsgroen)
- Bovengrondse waterberging (die hoe dan ook nodig is) ook zichtbaar maken door vormgeving (= ook wervend en educatief aspect)
- Ook buitenkant van gebouwen inschakelen: groene muren en daken
- Samenspel publiek / privé: ook bewoner kan bijdragen b.v. door aanleg van geveltuintjes, collectieve buurt(moes)tuinen...
- Hoeft niet noodzakelijk om dure ingrepen te gaan: kan ook met goedkope middelen (b.v. tijdelijke tuinen)
- Parkeerplaatsen minder verharden (b.v. aan supermarkten of grote publiekstrekkers)
- Begraafparken vergroenen en openstellen
- Stad moet oververharde sites in kaart brengen
- Water kan ook speels element zijn. B.v. waterlevels, fonteintjes...

Potentiële coolspots

Algemeen

- Daar waar waterverleden opnieuw zichtbaar kan gemaakt worden (b.v. gedempte vlieten, ruien, 't Schijn)
- Of straten waar veel fijn stof gemeten wordt

Coolspotpleinen?

- Gedempte Zuiderdokken
- Park Spoor Oost
- Oude Vaartplaats
- Slachthuissite - Lobroekdok
- Grote markt
- Heraangelegd Astridplein is ongelukkig voorbeeld, en geplande Kaaien mogen ambitieuzer op dit vlak

Coolspotstraten?

- Paardenmarkt
- Bisschoppenhoflaan
- Smal stuk Mechelsesteenweg
- Grotesteenweg, Turnhoutsebaan, Provinciestraat...